

Sygnatura akt I C 389/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

I., dnia 11 września 2015 r.

Sąd Rejonowy w Iławie I Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: SSR Jerzy P. Skuza

Protokolant: st. sekr. sąd. Bożena Dzięgiel-Wiatrak

po rozpoznaniu w dniu 11 września 2015 r. w Iławie

sprawy z powództwa T. L.

przeciwko Skarbowi Państwa - Zakładowi Karnemu w I.

- o zapłatę

I. oddala powództwo,

II. nie obciąża powoda kosztami procesu.

I C 389/15

UZASADNIENIE

Powód T. L. wniósł przeciwko pozwanemu Skarbowi Państwa – Zakładowi Karnemu w I. o zapłatę kwoty 30 000 zł tytułem zadośćuczynienia za doznane krzywdy i szkody moralne wywołane odbywaniem kary pozbawienia wolności w celach do tego nieprzystosowanych. W uzasadnieniu powód podał, iż w okresie od 07.12.2013 r. do 22.01.2015 r. odbywając karę pozbawienia wolności w ZK w I. pozwany nie zapewnił odpowiednich warunków sanitarno-bytowych, w szczególności poprzez nieodpowiednie zabudowanie kąpielnicy sanitarnego i brak w nim odpowiedniego oświetlenia. Zaznaczył również, iż w celach brak jest dostępu naturalnego światła spowodowany założeniem blend w oknach. Nadto powód wskazał, iż pozwany nie zapewnił mu odpowiedniego dostępu do opieki medycznej i nie podjął w stosunku do niego przez okres ponad roku leczenia. Wskazał również, iż ze względu na orzeczony znaczny stopień niepełnosprawności pozwany nie zapewnił mu prawidłowej opieki. W ocenie powoda tego rodzaju zaniedbania godziły w jego prywatność i intymność oraz doprowadziły do naruszenia jego dóbr osobistych w postaci godności i spowodowania tymi działaniami krzywdy, co uzasadnia żądanie pozwu.

Pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości. W uzasadnieniu pozwany wskazał, iż wszelkie twierdzenia powoda odnoszące się do ogólnych warunków bytowych panujących w celi są jedynie jego subiektywnymi odczuciami i w ocenie pozwanego w żadnym razie nie doszło do naruszenia dóbr osobistych powoda w związku z odbywaniem kary pozbawienia wolności.

Pozwany zaznaczył, iż osadzonemu przysługuje skarga do Sędziego penitencjarnego na decyzje, które uważa za niezgodne z prawem. Podkreślił, iż Sąd cywilny w toku sprawy o odszkodowanie czy zadośćuczynienie za naruszenie dóbr osobistych nie jest władny do oceny zgodności z prawem decyzji organów zakładu karnego. Pozwany podał, iż powód nie złożył żadnej skargi do Dyrekcji Zakładu Karnego ani nawet nie zgłaszał nieprawidłowości wychowawcy. Odnośnie wyposażenia celi pozwany zaznaczył, iż ich ilość oraz stan techniczny jest odpowiedni. Dodał, iż każda ceka jest wyposażona w oddzielny kąpielnicę sanitarną, którego konstrukcja pozwala na zachowanie intymności podczas

wykonywania czynności fizjologicznych. Podkreślił, iż regularnie dokonywane są w miarę posiadanych środków finansowych zabudowywania kącików sanitarnych ścianką murowaną.

W zakresie zarzutu dotyczącego braku dostępu światła naturalnego pozwany wskazał, iż konstrukcja założonych na oknach blend umożliwia przepuszczanie 85% światła. Z kolei co do oświetlenia w celach pozwany wskazał, iż wartość natężenia oświetlenia jest prawidłowa a ewentualne odstępstwa spowodowane są zużyciem źródeł światła lub niszczeniem opraw oświetleniowych i wrywaniem przewodów przez osoby odbywające karę pozbawienia wolności w danej celi.

W odniesieniu do niezapewnienia prawidłowej opieki medycznej pozwany wskazał, iż w tym względzie twierdzenia powoda są nieprawdziwe. Pozwany podał, iż powód był konsultowany i leczony na Oddziale Neurologicznym w Szpitalu w G., gdzie został poddany operacji a obecnie jest pod stałą opieką medyczną ambulatorium Zakładu Karnego w I..

Pozwany wskazał, iż swoje żądanie powód wnosi w oparciu o subiektywne odczucia dotyczące dyskomfortu życia codziennego w więzieniu. Nadto pozwany podniósł zarzut naruszenia art. 5 kc wskazując, iż roszczenie powoda nie zasługuje na uwzględnienie w świetle zasad współżycia społecznego.

Sąd Rejonowy ustalił, co następuje;

Powód T. L. odbywał karę pozbawienia wolności w Zakładzie Karnym w I. od dnia 7 grudnia 2013r. do 22 stycznia 2015r. . W dniu 22 stycznia 2015r. został przetransportowany do Zakładu Karnego w K. , a następnie ponownie powrócił do Zakładu Karnego w I. w kwietniu 2015r. W dniu 12 sierpnia 2015 r. został przetransportowany do Zakładu Karnego w S.. (dowód: zaświadczenie k. 9, pismo powoda k. 129).

Powód karę pozbawienia wolności odbywał w celi numer 7 na oddziale numer 8.

Jest to cela pięcioosobowa , w której jest wydzielony kącik sanitarny w tzw. zabudowie lekkiej , czyli do wysokości około 1,5 m, ścianki są wykonane z płyty twardej typu (...), powyżej do wysokości około 2-2,5 m z kotary materiałowej. Kocik sanitarny nie posiada oddzielnego oświetlenia . Przeprowadzane przez sędziego penitencjarnego coroczne kontrole nie wykazały nieprawidłowości. Konstrukcja kącika sanitarnego pozwala na swobodne korzystanie z niego. Cela ta posiada otwierane okno , a ponadto wentylację grawitacyjną. Wentylacja grawitacyjna podlega corocznej kontroli przez służby kominiarskie , na potwierdzenie sprawności tej wentylacji są wystawiane protokoły . Na zewnętrznej stronie okna założone są odpowiednie osłony tzw. blendy, wykonane z poliwęglanu o przepuszczalności światła powyżej 85% . Konstrukcja blendy pozwala na swobodny dopływ świeżego powietrza. Cele w Zakładzie Karnym w I. są wyposażone w oświetlenie w postaci zwykłych żarówek ewentualnie świetlówek jarzeniowych. Na oświetleniu znajdują się klosze (dowód: zeznania świadka K. S. k.69-69v, protokoły z okresowej kontroli przewodów kominowych k .33-52) . Zdarzają się w celach przypadki zawilgocenia z uwagi na zalewnie podłogi przez osadzonych w celach położnych na wyższych kondygnacjach, nie mniej cele w Zakładzie Karanym w I. co kilka lat są odmalowywane. Cela numer 8 jest wyposażana w światło jarzeniowe (dowód; zeznania świadka K. S. k.69-69v).

Powód od ponad sześciu lat choruje neurologiczne . Podczas pobytu na Oddziale Neurologicznym w Szpitalu Aresztu Śledczego w G. ustalono, że przyczyną objawów neurologicznych w postaci neuropatii nerwów łokciowych może być ucisk na poziomie rowków nerwowych łokciowych . W badaniu neurologicznym stwierdzono zanik mięśni międzykostnych obu dłoni oraz upośledzenie przewodzenia i odwodzenia palców obu dłoni oraz kciuka. W związku ze swoim schorzeniami powód otrzymał przerwę w karze, podczas której był operowany w Szpitalu w T. , gdzie przebywał od 29 maja 2013r. do dnia 31 maja 2013r. Lekarze ortopedzi wykonali zabieg uwolnienia i przednią transpozycję nerwu łokciowego lewego. Zostały zalecone środki przeciwbólowe i zmniejszające obrzęk. Nie zostały zalecone przedmioty ortopedyczne, środki przeciwbólowe, usługi socjalne, rehabilitacyjne i opiekuńcze oraz pomoc techniczna . Po powrocie z przerwy w karze tj . dnia 7 grudnia 2013r. osadzony znajduje się pod opieką ambulatorium Zakładu Karnego w I. . W okresie do 12.01.2015 r. powód korzystał w ZK w I. z wizyt lekarskich różnych specjalistów (około 20 razy) , w tym pięciokrotnie z badań lekarza psychiatry z uwagi na bezsenność. W dniu 23 maja 2014r.

wykonano powodowi badanie radiologiczne kręgosłupa lędźwiowego , podczas którego stwierdzono prawidłowość jego struktury i stawów krzyżowo-biodrowych. Zdiagnozowana została wąska tarcza międzykręgosłupową L5/S1. Ponadto powód w dniu 1 sierpnia 2014r. był konsultowany przez chirurga, który stwierdził stan po zapaleniu kaletki łokciowej wygojony oraz przykurcz rozciągnięta dłoniowego prawej ręki (dowód; wyjaśnienie lekarza k. 29, książeczka zdrowia) .

Sąd zważył, co następuje:

Przesłankami odpowiedzialności odszkodowawczej wynikającymi z treści art. 417 § 1 kc jest :

- 1.niegodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej;
2. szkoda;
- 3.związek przyczynowy między bezprawnym działaniem lub zaniechaniem przy wykonywaniu władzy publicznej a zaistniałą szkodą.

Odpowiedzialności za naruszenie cudzego dobra osobistego również związana jest z bezprawnością działania, przez którą rozumie się działanie (zaniechanie) sprzeczne z porządkiem prawnym i zasadami współżycia społecznego.

Jak wynika z treści pozwu oraz oświadczenia na rozprawie powód dochodzi zadośćuczynienia za doznanie krzywdy o charakterze niematerialnym związanej z niehumanitarnym odbywaniem kary poprzez brak zapewnienia odpowiednich warunków sanitarnych w kwocie 5000 zł oraz 25.000 zł za utratę zdrowia.

Należy wskazać, iż pozwany nie zaprzecza ,że w Zakładzie Karnym w I. w części cel kąciki sanitarne są wydzielone w tzw. zabudowie lekkiej . Jak również , iż powód przebywał w celi numer 7 na oddziale numer 8 , gdzie kącik sanitarny jest wydzielony w tzw. zabudowie lekkiej . Jednakże w ocenie pozwanego fakt ten nie umożliwia swobodnego korzystania z tak widzialnego kącika. Powód wskazuje, iż przy załatwianiu swoich potrzeb fizjologicznych był narażony na niewłaściwe komentarze ze strony współosadzonych oraz „smród” co było krępujące i uwłaczające jego godności.

W ocenie Sądu brak jest w sprawie jakichkolwiek dowodów na to, iż wydzielony w ten sposób kącik sanitarny nie pozwala na swobodne załatwianie potrzeb fizjologicznych przez osadzonych , jak również potwierdzających niewłaściwe zachowanie innych skazanych z celi w stosunku do powoda . Twierdzenie powoda w tym zakresie są całkowicie gołosłowne , nie poparte żadnymi dowodowymi, które powód był zobowiązany przeprowadzić na te okoliczności (art.6 kc). Należy podkreślić, iż powód nie próbował nawet zgłaszać swojej prośby o zapalenie w nocy światła, uznając w sposób subiektywny, iż jego prośba nie zostanie spełniona przez oddziałowego, jednocześnie podnosząc zarzut, iż brak światła w kąciku znacznie utrudnia załatwianie potrzeb fizjologicznych w godzinach nocnych.

Strona pozwana jednoznacznie udowodniła , iż w celach jest prawidłowo funkcjonująca wentylacja grawitacyjna, która podlega corocznej kontroli i z dołączanych protokołów kontroli okresowej wynika, iż w okresie odbywania kary przez powoda była ona w pełni sprawna. Ponadto w każdej celi znajduje się otwierane okno, które też pozwala na jej wietrzenie.

Podniesione przez powoda zarzuty, iż jakoby niewłaściwe oświetlenie w celi wpływało negatywnie na jego wzrok również nie zostały potwierdzone żadnymi dowodami . Oświetlenie jarzeniowe w dalszym ciągu jest stosowane w budynkach użyteczności publicznej (w tym również w Sądzie w Iławie) i brak jest przesłanek do przyjęcia, iż jest ono nieprawidłowe i negatywnie wpływające na wzrok.

Ciężar dowodu, że warunki w zakładzie karnym odpowiadały obowiązującym normom i nie doszło do naruszenia dóbr osobistych spoczywa na stronie pozwanej (art. 6 kc. w zw. z art. 24 kc.) [vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 lutego 2007 roku, V CSK 431/06, OSNC 2008/1/13, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 października 2007 roku, II CSK 269/07]. Wynika to z oczywistego ograniczenia możliwości dowodowych skazanego. Nie oznacza to jednak, iż

skazany jako powód w procesie cywilnym może zachowywać całkowicie bierną postawę, ograniczając się jedynie do formułowania roszczeń.

Dla określenia odpowiedzialności odszkodowawczej władz publicznych, obok zdarzenia sprawczego, konieczne jest ustalenie pozostałych przesłanek odpowiedzialności deliktowej, a więc szkody i związku przyczynowego.

Dopiero niezgodne z prawem wykonywanie władzy publicznej wyrządzające uszczerbek w dobrach osobistych może doprowadzić do przypisania odpowiedzialności na podstawie art. 417 kc w zw. z art. 448 kc.

W ocenie Sądu nie mamy do czynienia ani z niezgodnym z prawem działaniem lub zaniechaniem przy wykonywaniu władzy publicznej ani też z naruszeniem dóbr osobistych powoda, dlatego też Sąd mając powyższe na uwadze orzekł jak w wyroku.

W ocenie Sądu na walor wiarygodności zasługują zeznania świadka K. S.. Świadek jest wieloletnim funkcjonariuszem Służby Więziennej, osobą obcą dla pozwanego oraz nie zainteresowaną bezpośrednio wynikiem toczącego się postępowania. Zeznania świadka są logiczne i rzeczowe. Świadek w konkretny sposób opisał warunki panujące w zakładzie karnym, wyposażenie celi, określił sposób zabudowy kącika oraz montowane w celach oświetlenie. Zdaniem Sądu K. S. jest osobą godną zaufania, świadomą odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań. Ponadto na walor wiarygodności zasługuje dołączona do akt dokumentacja lekarska w postaci książeczki zdrowia oraz wyjaśnienie złożone do pozwu przez lekarza. Należy podkreślić, iż oba dokumenty wzajemnie się potwierdzają oraz uzupełniają i nie zostały zakwestionowane przez żadną ze stron.

Sąd oddalił wniosek powoda o przeprowadzenie dowodu z oględzin celi numer 7 na oddziale 8, albowiem złożone przez świadka K. S. zeznania są w pełni wystarczające do ustalenia stanu technicznego i wyposażenia tej celi. Dodatkowo trzeba podkreślić, iż strona pozwana nie kwestionuje faktu, iż w tej celi znajduje się kącik sanitarny w tzw. zabudowie lekkiej, iż brak jest oddzielnego oświetlenia w tym kąciku, iż na oknie od strony zewnętrznej zamontowane są blendy, a także iż w celi jest zmontowane oświetlenie jarzeniowe.

Jeżeli chodzi o drugą część żądania powoda, dotyczącą zadośćuczynienia za utratę zdrowia to należy wskazać, iż w razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia naprawienie szkody obejmuje wszelkie wyniki z tego powodu koszty (art. 444 §1 kc), także zadośćuczynienie za doznaną krzywdę (art. 445 §1 kc). Powód kieruje swoje żądanie w tym zakresie w stosunku do pozwanego, gdy tymczasem jego choroba trwa już od wielu lat i nie ma żadnych przesłanek i dowodów na to, iż została ona wywołana pobytem powoda w zakładach karnych i niewłaściwym leczeniem, czy też brakiem takiego leczenia podczas odbywania kary pozbawienia wolności. Należy podkreślić, iż powód miał udzieloną przerwę w karze, podczas której przeszedł odpowiednie leczenie, a ponadto podczas pobytu w Zakładzie Karnym w I. był pod stałą opieką ambulatorium zakładu karnego. Wielokrotnie korzystał z wizyt lekarskich, miał zapewnioną konsultacje chirurgiczną i jak sam twierdzi neurologiczną. Oczekiwał na konsultacje z neurochirurgiem. Nie można nie zauważyć, iż leczenie u lekarzy specjalistów z zakresu neurologii i neurochirurgii w ramach świadczeń z NFZ, w warunkach wolnościowych, jest związane z wielomiesięcznym oczekiwaniem na wizytę (może to trwać nawet do 8-9 miesięcy). W ocenie Sądu nie ma żadnych podstaw do tego, aby powód, podczas odbywania kary pozbawienia wolności, korzystał z tych świadczeń na warunkach uprzywilejowanych.

Trzeba podkreślić, iż to na powodzie spoczywał obowiązek przeprowadzanie dowodów, iż niewłaściwe leczenie, czy też brak tego leczenia, podczas odbywania kary pozbawienia wolności w Zakładzie Karnym w I. spowodował rozstrój zdrowia u powoda, wywołaną tym faktem krzywdę, jej wysokość i zakres. W ocenie Sądu brak jest w tym zakresie jakichkolwiek dowodów.

Dlatego też mając powyższe na uwadze, w oparciu o wskazane przepisy Sąd oddalił powództwo również w tym zakresie..

Biorąc pod uwagę stan materialny powoda, brak jakichkolwiek dochodów i majątku, długoletni okres przebywania w zakładach karnych, Sąd uznał, iż zachodzą warunki z art. 102 kpc i nie obciążył powoda kosztami procesu.